

“ไฟฟ้าแสงสว่าง” เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต ถ้าไม่ระบบไฟฟ้าแสงสว่างมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการใช้งานลงได้

ก้าวย่างไประบบแสงสว่างจึงจะใช้งานได้ดีมีประสิทธิภาพ

- เลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่างอย่างเหมาะสมตามลักษณะการใช้งาน
- ออกแบบระบบแสงสว่างให้เหมาะสม
- ใช้งานไฟฟ้าแสงสว่างอย่างถูกวิธี
- หมั่นบำรุงรักษาอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง

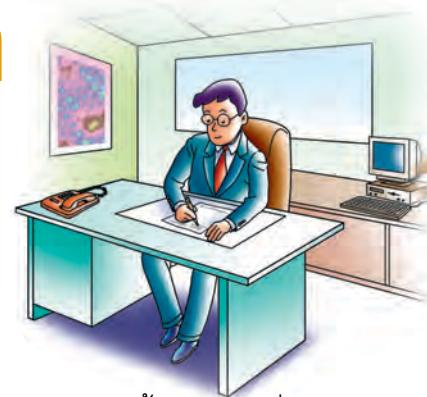
1. หลักในการเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง

1.1 การเลือกหลอดแสงสว่าง

- พิจารณาประสิทธิภาพของแสงโดยดูที่ค่าลูเมน* ต่อวัตต์ ถ้ายิ่งมากยิ่งดีและมีประสิทธิภาพสูง ค่านี้จะพิมพ์ติดไว้กับตัวหลอด

*ลูเมน คือ ปริมาณแสงที่ปล่อยออกมายากหลอดแสงสว่าง ส่วนวัตต์ คือ พลังไฟฟ้าที่ใช้ในการกำเนิดแสง

ชนิดหลอดแสงสว่าง	ลูเมนต่อวัตต์
หลอดไส้	8-22
หลอดแสงจันทร์	26-58
หลอดฟลูออเรสเซนต์	30-83
หลอดเมทัลไฮด์	67-115
หลอดโซเดียมความดันสูง	74-132

- อายุการใช้งาน หลอดแสงสว่างราคาถูกอายุจะสั้นจึงต้องเปลี่ยนบ่อยๆ ซึ่งอาจจะเสียค่าใช้จ่ายแพงกว่าหลอดแสงสว่างราคาแพงแต่อายุการใช้งานนาน เช่น หลอดไส้ราคาถูกกว่าหลอดตะเกียง (หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์) แต่อายุการใช้งานสั้นกว่า เป็นต้น
- สีของแสงที่มาจากหลอดแสงสว่างต้องเหมาะสมกับลักษณะการใช้งาน เช่น สีคูลไวท์ (แสงสว่างค่อนไปทางสีขาว) หรือเดย์ไลท์ (แสงสว่างสีขาว) เหมาะสมกับห้องทำงาน ห้องเรียน ชั้นเรียน-มาร์เก็ต ส่วนสีอวอร์มไวท์ (แสงสว่างค่อนไปทางสีส้ม) เหมาะสำหรับห้องนอน ห้องจัดเลี้ยง ห้องสร้างสิ่งศิลป์ เป็นต้น

● ชนิดของหลอดแสงสว่าง

หลอดไส้ เป็นหลอดแสงสว่างราคาถูก สีของแสงดี ติดตั้งง่าย ให้แสงสว่างทันทีเมื่อเปิด สามารถติดคุณภาร์มเพื่อปรับหรือหีบแสงได้ง่าย แต่มี ประสิทธิภาพแสงต่ำมาก อายุการใช้งานสั้น ไฟฟ้าที่ป้อนให้หลอดจะถูกเปลี่ยนเป็นความร้อนกว่าร้อยละ 90 จึง ไม่ประหยัดพลังงาน แต่เหมาะสมกับการใช้งานประเภทที่ต้องการหีบแสง เช่น ห้องจัดเลี้ยงตามโรงแรม หรือใช้กับโคมระย้าที่ประกอบด้วยผลึกแก้วเพื่อเน้นความสวยงาม ส่วน

ให้แสงสว่างร้อยละ 10 ใน
ความร้อนร้อยละ 90

หลอดฟลูออเรสเซนต์

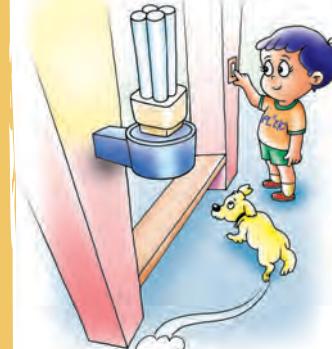
หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ เป็นหลอดที่มีประสิทธิภาพ

แสงและอายุการใช้งานมากกว่าหลอดไส้ หลอดฟลูออเรสเซนต์แห่งยาวที่ใช้พร้อมลายมีขนาด 36 วัตต์ แต่ก็ยังมีหลอดแสงสว่างประสิทธิภาพสูง (หลอดซูปเบอร์ลัคซ์) ซึ่งมีราคาน้อยกว่าหลอดแพลงกว่าหลอดแสงสว่าง 36 วัตต์chroma แต่ให้ปริมาณแสงมากกว่าร้อยละ 20 ในขนาดการใช้กำลังไฟฟ้าที่เท่ากัน

นอกจากนี้ยังมี **หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ (CFL)**

หรือหลอดตะเกียบชนิดที่ให้สีของแสงออกมาก เทียบเท่าร้อยละ 85 ของหลอดไส้ (ให้สีของแสงดีที่สุด) สำหรับใช้แทนหลอดไส้เพื่อช่วยประหยัดไฟ และอายุการใช้งานนานกว่า 8 เท่า ของหลอดไส้ หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ มี 2 ประเภท คือ แบบข้าวเกลียว และแบบข้าวเสียบ แต่ถ้าแบ่งตามลักษณะและการใช้งานของหลอดจะมี 5 ชนิด ดังนี้

1. หลอด SL แบบข้าวเกลียว มีบัลลัสต์ในตัว มีขนาด 9 13 18 และ 25 วัตต์ ประหยัดไฟร้อยละ 75 เมื่อเทียบกับหลอดไส้ เหมาะกับสถานที่ที่ต้องเปิดไฟทั้งวัน เช่น โคมไฟหัวเสา บริเวณทางเดิน บันได เป็นต้น

หลอดตะเกียบ 4 แห่ง ข้าวเกลียว
(หลอด PL*E/C)

หลอดตะเกียบตัวขุ่น 3 ขด
(หลอด PL*E/T)

หลอด SL

หลอดตะเกียบข้าวเสียบ (หลอด PLS)

2. หลอดตะเกียบ 4 แห่ง ข้าวเกลียว (หลอด PL*E/C) ขนาด 9 11 15 และ 20 วัตต์ มีบัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์ในตัว เปิดติดทันที ไม่กระพริบ ประหยัดไฟได้ร้อยละ 80 เมื่อเทียบกับหลอดไส้ และยังสามารถใช้ได้ในสถานที่อุณหภูมิต่ำถึง -20 °C

3. หลอดตะเกียบตัวขุ่น 3 ขด (หลอด PL*E/T) ขนาดกะทัดรัด 20 และ 23 วัตต์ ขัดปัญหาหลอดยาวเกินไป ให้ความสว่างมากและสามารถใช้เปลี่ยนแทนหลอดไส้ได้ ประหยัดไฟได้ร้อยละ 80 ของหลอดไส้

4. หลอดตะเกียบข้าวเสียบ (หลอด PLS) บัลลัสต์ภายในขนาด 7 9 และ 11 วัตต์ ประหยัดไฟร้อยละ 80 ของหลอดไส้

หลอดตะเกียบ
4 แห่ง ข้าวเสียบ
(หลอด PLC)

ใช้หลอดแสงจันทร์

ใช้หลอดโซล่าเซลล์

หลอดแสงจันทร์ ประสิทธิภาพแสงต่ำกว่าหลอดฟลูออเรสเซนต์เล็กน้อยแต่อายุการใช้งานนานกว่าจึงเหมาะสมกับการใช้เป็นไฟถนน ไฟสนามตามสวนสาธารณะ แต่เมื่อใช้ไปนานๆ คุณภาพแสงจะลดลง

หลอดเมทัลไฮด์ริด ประสิทธิภาพสูง คุณภาพแสงดี แต่ต้องใช้เวลาอุ่นหลอดเมื่อเปิด แนะนำสำหรับการใช้ส่องสินค้าในห้างสรรพสินค้า

ใช้หลอดเมทัลไฮด์ริด

ใช้หลอดโซล่าเซลล์

หลอดโซล่าเซลล์ ประสิทธิภาพสูง แต่คุณภาพแสงไม่ได้มาก ใช้กับไฟถนน คลังสินค้า ไฟส่องบริเวณที่เปลี่ยนหลอดยาก พื้นที่นอกอาคาร

หลอดโซล่าเซลล์ มีประสิทธิภาพสูงสุด แต่คุณภาพแสงเพียงมากเหมาะสมกับไฟถนน ไฟรักษาความปลอดภัย

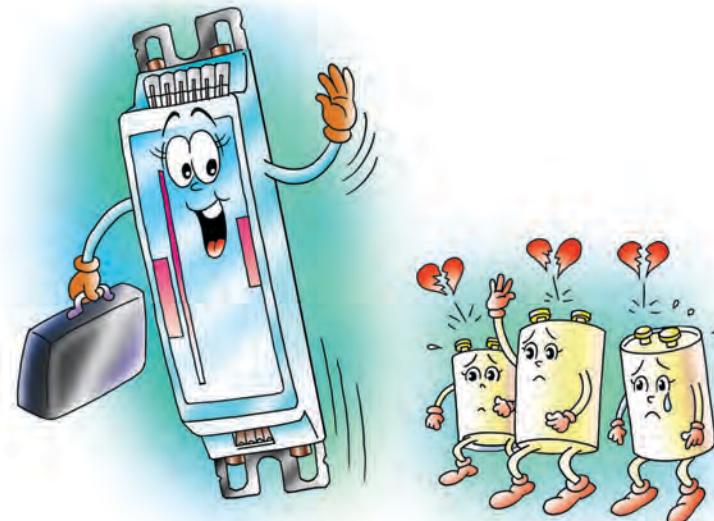
1.2 การเลือกบัลลัสต์

บัลลัสต์ คือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการควบคุมแรงดันไฟฟ้าที่จำเป็นให้กับหลอดฟลูออเรสเซนต์ให้เหมาะสม เราสามารถแบ่งได้ 3 ชนิดหลักๆ ดังนี้

1. **บัลลัสต์ขดลวดแกนเหล็กแบบธรรมดា** เป็นบัลลัสต์ที่ใช้กันแพร่หลายร่วมกับหลอดฟลูออเรสเซนต์ เมื่อกระแสไฟฟ้าผ่านขดลวดที่พันรอบแกนเหล็ก จะเกิดการสูญเสียพลังงานในรูปของความร้อนในแกนเหล็ก ซึ่งมีค่าประมาณ 10 วัตต์

2. **บัลลัสต์ขดลวดแกนเหล็กแบบประสิทธิภาพสูง** เป็นบัลลัสต์ที่ทำด้วยแกนเหล็กและขดลวดที่มีคุณภาพดี ซึ่งการสูญเสียพลังงานจะลดลงเหลือ 5-6 วัตต์

3. **บัลลัสต์อิเล็กทรอนิกส์** เป็นบัลลัสต์ที่ทำด้วยชุดวงจรอิเล็กทรอนิกส์ มีการสูญเสียพลังงานน้อยประมาณ 1-2 วัตต์ เปิดติดทันที ไม่กระพริบ ไม่ต้องใช้สตาร์ทเตอร์ ไม่มีเสียงรบกวน ทำให้อายุการใช้งานของหลอดแสงสว่างนานขึ้น 2 เท่า ของหลอดแสงสว่างที่ใช้ร่วมกับบัลลัสต์แกนเหล็กธรรมดา ดังนั้น หากมีช่วงในการใช้งานต่อวันมากควรเลือกใช้บัลลัสต์อิเล็กทรอนิกส์ เพราะจะช่วยประหยัดไฟ

บัลลัสต์อิเล็กทรอนิกส์ไม่ต้องใช้สตาร์ทเตอร์

1.3 การเลือกโคมไฟแสงสว่าง

โคมไฟฟ้าที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย จะได้แก่ โคมไฟสำหรับหลอดฟลูอิโรมีเซนต์ ซึ่งมีการพัฒนาให้ผู้ด้านในมีประสิทธิภาพในการสะท้อนแสงจากหลอดไฟและเพิ่มประสิทธิภาพความสว่างให้มากขึ้น

โคมประสิทธิภาพสูง

โคมประสิทธิภาพสูงนี้จะไม่คุ้ดกลืนหรือกักแสงไว้แต่จะช่วยสะท้อนแสงสว่างให้กลับลงมาอย่างพื้นที่ใช้งานได้เกือบทุกที่ ทำให้ลดจำนวนหลอดแสงสว่างลงได้ในขณะที่ความสว่างคงเดิม เช่น จากเดิมใช้หลอดไฟ 4 หลอดต่อโคม จะสามารถลดลงเหลือ 2 หลอดต่อโคม โดยที่แสงสว่างที่ส่องลงมาจะยังคงใกล้เคียงกับของเดิม โดยทั่วไปมักใช้กับหลอดฟลูอิโรมีเซนต์ตามอาคารสำนักงาน ห้างสรรพสินค้า

ใช้แสงธรรมชาติเข้าช่วย

- ใช้แสงธรรมชาติจากบริเวณริมแม่น้ำต่างร่วมกับแสงจากหลอดแสงสว่าง โดยอาจต้องหาอุปกรณ์ตรวจวัดที่เรียกว่า ไฟโต้เซลล์ เป็นตัวตรวจสอบดับแสงถ้าแสงธรรมชาติมากเพียงพอหลอดแสงสว่างบางส่วนจะถูกปิด หรือหรือแสงลงเพื่อไม่ให้ผู้ใช้เกิดความรู้สึกเปลี่ยนแปลงมากนัก เมื่อมาดำรงติดตั้งในบริเวณที่ทำงานใกล้หน้าต่าง ในอาคารสำนักงาน

ตารางมาตรฐานการออกแบบกำลังไฟฟ้า

ประเภท	วัตต์/ตารางเมตร
สำนักงาน โรงเรียน สถานศึกษา และโรงพยาบาล	16
ร้านขายของ ศูนย์การค้า	23

2. การออกแบบแสงสว่างให้เหมาะสม

- ควรออกแบบให้ความสว่างเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไปและคำนึงถึงคุณภาพแสงด้วย กล่าวคือ ระดับความสว่างควรจะอยู่ในมาตรฐาน (คุณภาพมาตรฐานความสว่าง) คุณภาพแสงควรให้เหมาะสมกับการใช้งาน เช่น แสงสีขาว เหมาะสำหรับการเขียนหนังสือ และสีส้มเหมาะสมสำหรับใช้ในร้านอาหาร เป็นต้น
- ควรออกแบบให้กำลังไฟฟ้าติดตั้งไม่เกินมาตรฐานที่กำหนดในพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535
- ใช้แสงธรรมชาติเข้าช่วย

ตารางมาตรฐานความสว่าง (มาตรฐาน IES)*

ลักษณะพื้นที่ใช้งาน	ความสว่าง (ลักซ์)
พื้นที่ทำงานทั่วไป	300-700
พื้นที่ส่วนกลาง ทางเดิน	100-200
ห้องเรียน	300-500
ร้านค้า / ศูนย์การค้า	300-750
โรงเรม : บริเวณทางเดิน	300
ห้องครัว	500
ห้องพัก ห้องน้ำ	100-300
โรงพยาบาล : บริเวณทั่วไป	100-300
ห้องตรวจรักษา	500-1,000
บ้านที่อยู่อาศัย : ห้องนอน	50
ห้องน้ำ	200
ห้องน้ำ	100-500
ห้องนั่งเล่น	100-500
บริเวณบันได	100
ห้องครัว	300-500

* IES : ILLUMINATION ENGINEERING SOCIETY

3. การใช้งานอย่างถูกวิธี

- ปิดไฟเมื่อไม่ใช้งาน เป็นเวลานานกว่า 15 นาที จะช่วยประหยัดไฟ โดยไม่มีผลกระแทกต่ออายุการใช้งานของอุปกรณ์ เช่น ในช่วงพักเที่ยงของสำนักงานหรือของห้องเรียนตลอดจนห้องน้ำ หรือห้องครัวในบ้าน เป็นต้น
- เปิด-ปิดไฟโดยอัตโนมัติ โดยใช้อุปกรณ์ตั้งเวลาหรือสั่งจากระบบควบคุมอัตโนมัติ ซึ่งจะช่วยป้องกันการลืมปิดไฟหลังเลิกงานในอาคารสำนักงาน หรือสั่งปิดไฟบริเวณระเบียงทางเดินในโรงเรม เป็นต้น
- ใช้อุปกรณ์ตรวจจับการเคลื่อนไหว (Occupancy Sensor) เมื่อกับห้องประชุม ห้องเรียนและห้องทำงานส่วนตัวโดยทั่วไปมี 2 ชนิด คือ อินฟราเรดและอัลตร้า-โซนิก

แบบอันฟราเรด

ตรวจจับความร้อนที่ปลดปล่อยจากตัวคน เมื่อมาสัมผัสพื้นที่ที่ไม่กวางนัก ทางเดินบริเวณ มีล้มแอร์ เคลื่อนไหวมาก และพื้นที่ที่มีการสั่นสะเทือน ไม่เหมาะสมสำหรับการติดตั้งในห้องน้ำ หรือพื้นที่ที่ไม่ค่อยมีคนเคลื่อนไหว

แบบอัลตร้าโซนิก

ตรวจจับการเคลื่อนไหวของคลื่นเสียงมีความไวสูง เมื่อมาสัมผัสพื้นที่กวางห้องประชุม ห้องน้ำ แต่ไม่เหมาะสมสำหรับบริเวณที่มีล้มแรง บริเวณที่มีการสั่นสะเทือน ห้องที่มีเพดานสูง

- ถ้าระบบแสงสว่างบางแห่งมีความสว่างสูงมากเกินความจำเป็นควรจะถอนหลอดแสงสว่างบางส่วนออกพร้อมทั้งถอนบล็อกสต์ แล้วสตาร์ทเดอร์ออกด้วย (กรณีที่ใช้หลอดฟลูออเรสเซนต์) แต่อย่างไรก็ตามหลังจากลดจำนวน หลอดแสงสว่างแล้ว ต้องทำการตรวจวัดความสว่างของแสง และทำความสะอาดหลอดอยู่เสมอ เพื่อให้ความสว่างอยู่ในมาตรฐาน

4. หมั่นบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อใช้งานระบบไฟฟ้าแสงสว่างไปเป็นระยะเวลานานๆ จะพบว่า ความสว่างลดลง ทั้งนี้ เนื่องจาก การเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่าง

- ต้องหมั่นทำความสะอาด คอมไฟ ฝาครอบกระจายแสง เพดาน ผนัง กระดาษห้องต่างอยู่เสมอ

- สำหรับสถานที่ที่เป็นอาคารสำนักงาน โรงเรียน หรือสถานที่ที่ติดตั้งหลอดแสงสว่างจำนวนมาก ควรทำการเปลี่ยนหลอดแสงสว่างเป็นกลุ่มแทนที่จะเปลี่ยนเมื่อหลอดไฟหลอดหนึ่งเสียหรือชำรุด เพราะจะช่วยทำให้ความสว่างคงที่หรือดีขึ้น

เพื่อคงประสิทธิภาพความสว่างสำหรับการทำงาน นอกเหนือนี้ อาจลดค่าใช้จ่ายด้านค่าแรงที่เปลี่ยนครั้งละหลอดหลายครั้ง และต่อรองราคาจากการซื้อที่เดียวเป็นจำนวนมากได้ดีกว่า ระยะเวลาที่ควรเปลี่ยนหลอด เพื่อให้ได้ผลคุ้มค่า คือ เมื่อใช้หลอดไปได้ร้อยละ 60-80 ของอายุการใช้งานหลอดประมาณนั้นฯ

จากเนื้อหาที่กล่าวข้างต้น ถ้านำเทคโนโลยีไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการเลือกใช้การอุดแบบอย่างเหมา:สม การใช้งานอย่างถูกวิธี การบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ เราจึงสามารถประยุกต์ใช้จ่ายในการใช้งานระบบไฟฟ้าแสงสว่างได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การเลือกประเภทอุปกรณ์แสงสว่างให้เหมาะสมกับสถานที่ใช้งาน

สถานที่	ประเภทอุปกรณ์แสงสว่างที่ใช้	ความเหมาะสม
<p>▲ ภายในบ้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ห้องนอน 	<ul style="list-style-type: none"> หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ กับบัลลัสต์แกนเหล็กธรรมดา 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้ไฟน้อยเมื่อเทียบกับหลอดได้สี
<p>● ห้องนั่งเล่น/ห้องครัว/ ห้องน้ำ/สวน/ ระเบียงบ้าน/ชานพัก บันได</p> 	<ul style="list-style-type: none"> หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์ กับบัลลัสต์แกนเหล็กธรรมดาหรือหลอดฟลูออเรสเซนต์กับบัลลัสต์แกนเหล็กประสิทธิภาพสูง 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้ไฟน้อยลง คุ้มต่อการลงทุน
<p>● ห้องอ่านหนังสือ</p> 	<ul style="list-style-type: none"> หลอดฟลูออเรสเซนต์กับบัลลัสต์แกนเหล็กประสิทธิภาพสูงและโคมไฟธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> บัลลัสต์ใช้ไฟน้อยลง คุ้มต่อการลงทุน
<p>▲ ห้างสรรพสินค้า</p> <ul style="list-style-type: none"> ● บริเวณท่าไป 	<ul style="list-style-type: none"> หลอดตะเกียงกับบัลลัสต์แกนเหล็กธรรมดา 	<ul style="list-style-type: none"> คุ้มต่อการลงทุน
<ul style="list-style-type: none"> ● บริเวณแสดงสินค้า ● บริเวณโถง 	<ul style="list-style-type: none"> หลอดยาโลเจน แสงธรรมชาติหรือหลอดโซเดียม 	<ul style="list-style-type: none"> ใช้แสดงสินค้าให้แสงเฉพาะที่ ประยุกต์ ความดันสูง
<p>▲ สำนักงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> ● บริเวณที่ทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> หลอดฟลูออเรสเซนต์กับบัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์และโคมไฟประสิทธิภาพสูง 	<ul style="list-style-type: none"> ประยุกต์
<ul style="list-style-type: none"> ● ทางเดินหน้าลิฟท์ ● ทางหนีไฟ ● บริเวณจอดรถ 	<ul style="list-style-type: none"> หลอดคอมแพคฟลูออเรสเซนต์กับบัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์ หลอดฟลูออเรสเซนต์กับบัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์และโคมไฟธรรมชาติ หลอดฟลูออเรสเซนต์กับบัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์และโคมไฟธรรมชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> ประยุกต์ ใช้โคมไฟธรรมชาติเนื่องจากไม่คำนึงถึงคุณภาพแสงมาก

โรงแรม

ห้องพัก

หลอดตะเกียงใบ้แสงวอร์มไวท์ และบัลลัสต์แกนเหล็กธรรมดา

ห้องจัดเลี้ยง

หลอดยาโลเจน

ทางเดิน

หลอดตะเกียงบัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์

บริเวณล็อบบี้ (Lobby)

หลอดยาโลเจน

ประยุกต์ไฟ

ให้แสงสว่างเฉพาะที่

ประยุกต์ไฟ

ให้แสงสว่างเฉพาะที่

โรงพยาบาล

หลอดฟลูออเรสเซนต์ บัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์และโคมไฟประสิทธิภาพสูง

ประยุกต์ไฟ
เมื่อเทียบกับบัลลัสต์แกนเหล็ก

สถานศึกษา

หลอดฟลูออเรสเซนต์ บัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์และโคมไฟประสิทธิภาพสูง

โคมไฟประสิทธิภาพสูง

โรงงานอุตสาหกรรม

หลอดเมทัลไฮด์

ให้แสงสว่างสูงและประยุกต์ไฟ

บริเวณท่าไป

หลอดฟลูออเรสเซนต์บัลลัสต์ อิเล็กทรอนิกส์

ไฟถนน

หลอดไฮเดรย์ความดันต่ำ

ให้ความสว่างมาก

ไฟโฆษณา

หลอดเมทัลไฮด์

ให้ความสว่างมาก

